
**SPRAWOZDANIE I EWALUACJA
REALIZACJI PROGRAMU WSPIERANIA
RODZINY W GMINIE WEJHEROWO
2020**

Opr. Grontkowska Weronika

SPIS TREŚCI

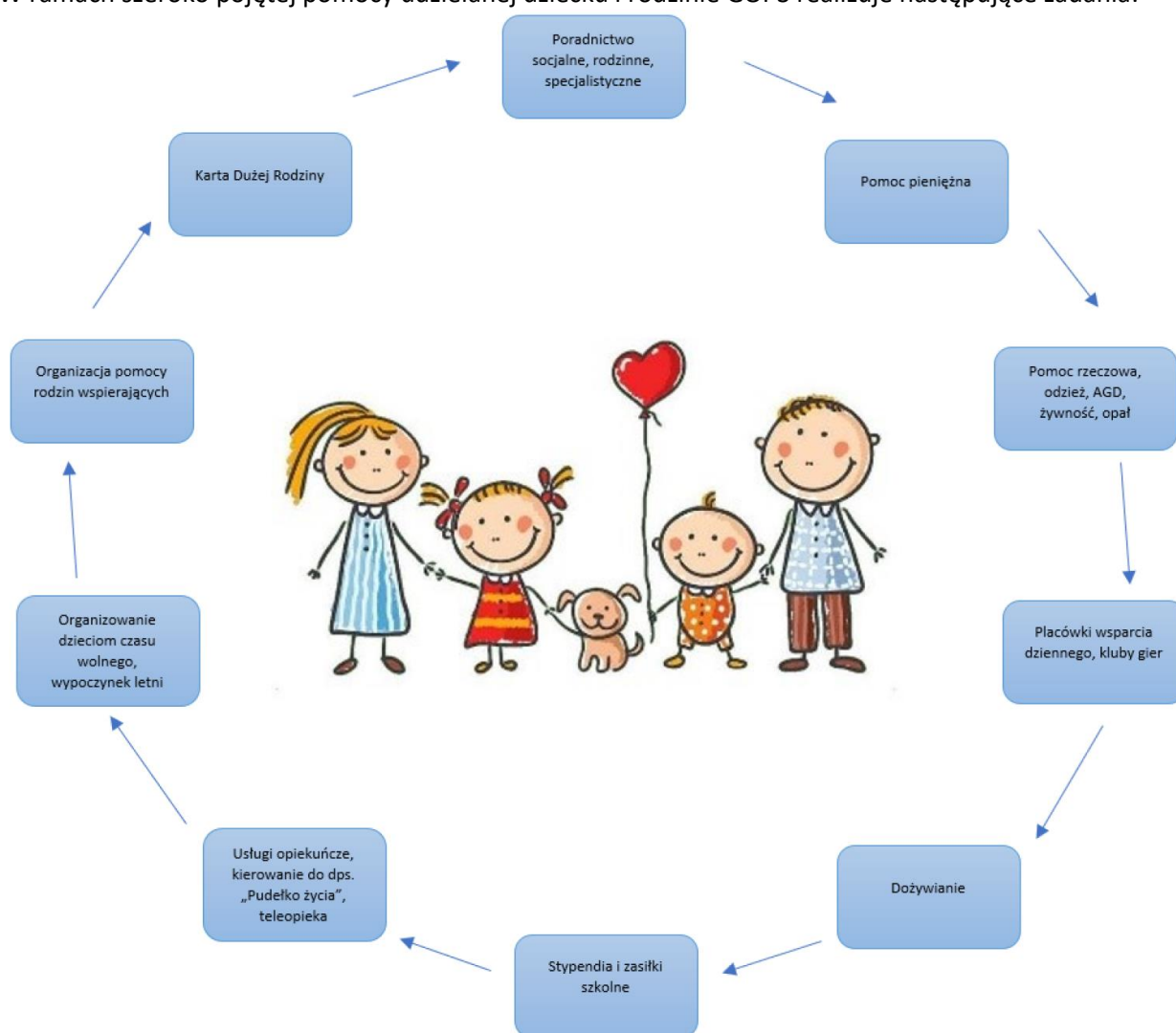
WPROWADZENIE	3
1. Poprawa funkcjonowania rodzin naturalnych przeżywających kryzys.	5
1.1 Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem w tym Placówek Wsparcia Dziennego.	5
1.2 Praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	5
2. Zapobieganie występowaniu kryzysu w rodzinie	8
2.1 Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych zamieszkałej na terenie gminy....	8
2.2 Zminimalizowanie ryzyka zaburzeń zachowania i wzrost aktywności dzieci i młodzieży.....	8
2.3 Zmniejszenie ryzyka marginalizacji społecznej osób z niepełnosprawnością i seniorów.....	9
2.4 Wspieranie i inicjowanie działań na rzecz aktywizacji zawodowej rodziców.....	10
2.5 Realizacja projektów współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych	11
3. Budowanie systemu wsparcia interdyscyplinarnego rodzin naturalnych	11
3.1 Doskonalenie systemu współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodziny poprzez uczestnictwo w spotkaniach interdyscyplinarnych.	11
3.2 Podnoszenie jakości usług świadczonych przez GOPS dzięki uczestnictwu pracowników w szkoleniach i kursach.	12
3.3 Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo- terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.....	12
3.4 Sporządzanie i analiza sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny.	13
3.5 Budowanie sieci wolontariackiej.	13
Skutki działań podejmowanych w 2020 roku i dalsze rekomendacje pracy na rzecz wsparcia rodziny. .	13
Dalsze kierunki działań.....	15
Wskaźniki	16

SPRAWOZDANIE I EWALUACJA REALIZACJI PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE WEJHEROWO 2020

WPROWADZENIE

Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny jest jednym z obowiązkowych zadań nałożonych na samorządy gminne wynikających z Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.). Program wspierania rodziny w gminie Wejherowo na lata 2019 – 2021 został ustanowiony uchwałą Nr IV/5/2018 Rady Gminy Wejherowo z dnia 28 grudnia 2018 r. Jego koordynowanie i monitorowanie powierzono Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Wejherowie. Nadrzędnym celem Programu, wyznaczającym kierunek zaplanowanych działań, jest stworzenie warunków dla poprawy jakości życia dzieci i ich rodzin na terenie gminy Wejherowo.

W ramach szeroko pojętej pomocy udzielanej dziecku i rodzinie GOPS realizuje następujące zadania:

Niniejsze Sprawozdanie jest formą monitoringu realizacji Programu. Monitoring przeprowadzono z wykorzystaniem określonych w Programie wskaźników. Niniejsze sprawozdanie zostanie wykorzystane w przyszłości do ewaluacji Programu po jego zakończeniu.

Niewątpliwie na wstępie niniejszego opracowania należy podkreślić, iż rok 2020 był pod wieloma względami czasem szczególnym i niósł ze sobą zarówno sporo wyzwań jak i ograniczeń. Epidemia koronawirusa wymusiła na pracownikach pomocy społecznej konieczność wypracowania nowych, zastępczych form prowadzenia pracy z osobami przeżywającymi kryzys, potrzebującymi pomocy i wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Z drugiej strony skutkiem trwającej po dzień dzisiejszy epidemii jest znaczne ograniczenie pracy w środowisku, zawieszenie działalności większości dotychczas działających form wsparcia rodzin na terenie gminy Wejherowo.

Z uwagi na powyższe większości działań, które zostały zaplanowane na rok 2020 nie zostały zrealizowane, co niestety niesie ze sobą prawdopodobieństwo pojawienia się trudności u klientów na wielu płaszczyznach sfer życia oraz pogłębiania się już istniejących deficytów. Sposób prowadzenia współpracy z instytucjami pracującymi na rzecz rodzin przebiegał odmiennie w stosunku do wypracowanych form prowadzenia pracy z rodzinami.

Podsumowując wyżej wymienione czynniki oraz okoliczności niniejsze opracowanie pod wieloma względami jest znacznie okrojone i nie ma możliwości dokonania analizy porównawczej względem lat ubiegłych.

1. POPRAWA FUNKCJONOWANIA RODZIN NATURALNYCH PRZEŻYWAJĄCYCH KRYZYS.

1.1 Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem w tym Placówek Wsparcia Dziennego.

Na terenie gminy Wejherowo funkcjonują **3** placówki wsparcia dziennego - Placówka Wsparcia Dziennego w Gowinie, Placówka Wsparcia Dziennego w Łężycach oraz Placówka Wsparcia Dziennego w Warszkwie. Placówki Wsparcia Dziennego realizują zadania w okresie nauki szkolnej. Placówki czynne są w następującym wymiarze: w Łężycach 3 dni w tygodniu, w Warszkwie 2 dni w tygodniu, a w Gowinie odbywają się w wymiarze 4 dni w tygodniu. Jednorazowo w zajęciach uczestniczy grupa 15 dzieci w wieku od 6 do 18 roku życia. Łączna liczba dzieci uczęszczających do Placówek Wsparcia dziennego to **35** (w Gowinie – 12, w Warszkwie – 12, w Łężycach – 11).

Placówki Wsparcia Dziennego są ważnym elementem systemu opieki nad dzieckiem. Poza funkcją opiekuńczą, głównymi zadaniami placówek są:

- pomoc w wychowaniu,
- pomoc w nauce,
- organizacja czasu wolnego,
- nauka kompetencji społecznych.

W placówkach zapewniano dzieciom opiekę wykwalifikowanych wychowawców (zatrudnionych ogółem 3). W celu jak najlepszej pomocy dzieciom wychowawcy placówek pozostawali w stałym kontakcie ze specjalistą profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, pracownikami socjalnymi, psychologiem, współpracowali również ze szkołami. Dzieciom podczas pobytu zapewniano drobny posiłek dostosowany do pory dnia. Podejmowane były inwestycje na rzecz doposażania Placówek oraz poszerzenia i uatrakcyjnienia oferty zajęć, w miarę zapotrzebowania zgłaszanego przez wychowawców.

W 2020r. w Gminie Wejherowo funkcjonowały **4** Kluby Gier, które swoją ofertą wspierały system opieki nad dziećmi. Zajęcia były realizowane w czterech miejscowościach gminnych: Orlu, Ustarbowie, Kniewie oraz w Bieszkowicach. Kluby Gier skierowane są do dzieci w wieku od 5 do 15 lat, w każdym po maksymalnie 15 dzieci pod opieką wychowawcy. Podsumowując Kluby Gier realizowały zajęcia średnio dla 40 dzieci. W związku z otwartym charakterem Klubów i rotacją uczęszczających dzieci, nie posiadamy szczegółowych danych dotyczących liczby uczestników. Celem Klubów jest rozwijanie w dzieciach kreatywności, twórczych postaw przy zachowaniu ducha współdziałania z grupą rówieśniczą.

Z uwagi na utrudniony czas związany z epidemią koronawirusa zarówno Placówki Wsparcia Dziennego oraz Kluby Gier prowadziły działalności w formie zdalnej, zawieszono organizację działań dodatkowych w postaci wycieczek, wyjść do instytucji zewnętrznych. Zarówno Placówki Wsparcia Dziennego jak i Kluby Gier całkowicie zawiesiły swoją działalność w trakcie trwania pierwszej fali epidemii koronawirusa. Natomiast w okresie późniejszym, tj. w okresie od listopada do końca roku Placówki Wsparcia Dziennego oraz Kluby Gier funkcjonowały w formie zdalnej.

1.2 Praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

W celu realizacji zadań wynikających z Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w roku 2020 do dyspozycji pozostawało **3 Asystentów Rodziny**, a także **Pracownicy Socjalni, Psycholog** oraz podejmowano współpracę z **Radcą Prawnym**.

Asystenci Rodziny posiadają odpowiednie wykształcenie i doświadczenie. Sukcesywnie podnoszą posiadane kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach. Asystenci rodziny są jednym z głównych narzędzi pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W roku sprawozdawczym, pomocą Asystenta Rodziny objętych było **38** rodzin, w tym 6 z postanowienia Sądu. Zgodnie z zapisami prawnymi zawartymi w Ustawie praca Asystenta polega na podejmowaniu szeregu kompleksowych działań mających na celu przewyciężanie występujących

w rodzinie kryzysów. W działaniach pomocowych Asystenci Rodzin bazowali na zasobach członków rodziny, starając się wzmacniać kompetencje społeczne i wychowawcze rodziców. Głównym celem asystentury było podnoszenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami życia codziennego osób objętych wsparciem. Do głównych działań asystenta w rodzinach objętych asystenturą należało:

- Opracowanie planów pracy przy aktywnym udziale członków rodziny i przy współpracy Pracownika Socjalnego.
- Udzielanie pomocy w zakresie poprawy sytuacji bytowej, a w szczególności w zdobyciu umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, wskazywał jak sprawnie wykonywać obowiązki domowe, jak dokonać podziału obowiązków. Doradzał jak zarządzać środkami finansowymi, pomagał w ustaleniu harmonogramu dnia.
- Asystent udzielał informacji o działaniu urzędów, instytucji i placówek udzielających pomocy rodzinie i dziecku. Podpowiadał, w jaki sposób należy wypełniać dokumenty oraz załatwiać sprawy urzędowe np. jak ubiegać się o rozłożenie spłaty zadłużenia na raty.
- Motywowanie do większego zaangażowania w opiekę nad dziećmi i zadbania o estetyczny wygląd mieszkania. Asystent pomagał w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi. Udzielał konsultacji wychowawczych rodzicom, wskazywał sposoby spędzania wolnego czasu, doradzał jak wychowywać i prawidłowo sprawować opiekę nad dziećmi. Współpracował ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych dzieci. Motywował rodziców do pomocy dziecku w zakresie realizowania obowiązku szkolnego. Zachęcał do wspólnego odrabiania zadań domowych z dzieckiem.

Wykonywanie zadań w czasie epidemii koronawirusa stanowiło dla asystentów rodzin wyzwanie, które wiązało się ze zmianą dotychczas stosowanych metod pracy i konieczności dostosowania ich do nowej sytuacji wymagającej zachowania społecznego dystansu. Z samej definicji praca asystenta rodziny polega na udzielaniu drugiemu człowiekowi osobistego wsparcia, zatem sytuacja pandemii wymusiła na asystentach wykazywanie kreatywności i radykalnej zmiany sposobu wykonywania zadań. Do głównych zadań asystenta rodziny należało m.in.: monitorowanie sytuacji rodzin objętych pomocą, prowadzenie działań edukacyjnych związanych z zachowaniem zasad higieny wskazanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego, wsparcie rodzin w kontaktach z instytucjami, przychodniami, szkołami i urzędami, udzielanie pomocy w zabezpieczeniu podstawowych potrzeb życiowych, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia stanu bezpieczeństwa rodzin i dzieci, a także współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami samorządowymi oraz innymi instytucjami specjalizującymi się w udzielaniu pomocy na rzecz rodzin i dzieci.

Nieocenioną rolę w pracy z rodziną przeżywającą trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych odgrywali **Pracownicy Socjalni**, którzy w ramach prowadzonej intensywnej pracy socjalnej systematycznie monitorowali sytuację rodzin zagrożonych kryzysem, w tym przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożonych ubóstwem, dotkniętych przemocą, problemem uzależnień, długotrwałą chorobą. Podejmowali interwencje w środowisku, gdy pojawiało się podejrzenie zaniedbań dzieci, nadużywania alkoholu czy przemocy w rodzinie. Współpracowali z innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny.

Jednym z podstawowych narzędzi pracownika socjalnego w pracy z osobami najbardziej potrzebującymi, znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej (czy to z powodu występowania bezrobocia, uzależnień, niepełnosprawności czy innych uwarunkowań) jest kontrakt socjalny - pisemna umowa zawierana pomiędzy osobą korzystającą ze świadczeń pomocy społecznej, a pracownikiem socjalnym, mającą na celu określenie sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby pozostającej w trudnej sytuacji życiowej, umożliwienie aktywizacji społeczno-zawodowej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu – w 2020 roku pracownicy zawarli 5 **kontraktów**. W prawidłowo opracowanym kontrakcie strony zobowiązują się do wykonania określonych działań, niezbędnych dla osiągnięcia zaplanowanych celów. Kontrakt wskazuje rodzinie bądź osobie kierunki umożliwiające wyjście z trudnej sytuacji, wzmacnia wiarę we własne siły, mobilizuje do podjęcia

aktywności, zapewnia możliwość skorzystania z potrzebnego doradztwa, szkoleń oraz pomocy finansowej, jak również określa sposoby udzielanego przez pracownika socjalnego wsparcia. Liczba rodzin korzystających z pracy socjalnej w 2020 wyniosła **110**, natomiast liczba osób w tych rodzinach wyniosła **296**.

Należy również zwrócić uwagę na rolę **Poradnictwa Specjalistycznego** w skład, którego wchodzi: Poradnictwo Psychologiczne, Specjalista Pracy Socjalnej Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Dodatkowo mieszkańcy Gminy Wejherowo mogli skorzystać z porady **Radcy Prawnego** w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wejherowie oraz zgodnie z uchwaloną dnia 5 sierpnia 2015 r. ustawą o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej w Punkcie Nieodpłatnej Pomocy Prawnej w budynku Biblioteki Publicznej Gminy Wejherowo w Bolszewie, Filia Nr 1., również w siedzibie GOPS, w każdy pierwszy piątek miesiąca, dla klientów Ośrodka, po wcześniejszym umówieniu. W 2020 roku z porad Radcy Prawnego w GOPS skorzystało **48** osób, na 64 umówione spotkania.

Rola **Psychologa** w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, nie ograniczała się tylko do kontaktu indywidualnego z klientem czy rodziną. Współpracował również z Asystentami Rodziny, Pracownikami Socjalnymi oraz uczestniczył w pracy grup roboczych, nawiązywał współpracę w ramach wsparcia międzyinstytucjonalnego. Zakładany czas jednego spotkania wynosił ok. godzinę zegarową. Z uwagi na złożoność problemów klientów, bądź ilość osób (np. sesje rodzinne, par) czas ten ulegał wydłużeniu tak, że ilość konsultacji nie przekładała się bezpośrednio na ilość godzin. Często były również telefony osób szukających pomocy, a niekorzystających dotychczas z poradnictwa psychologicznego. Udzielane wówczas były informacje dotyczące formy spotkań i sposobu ich realizacji, czasem wystarczająca była konsultacja telefoniczna, bądź wskazanie miejsca, w którym klient pomoc może otrzymać. Łącznie odbyło się **133** z 198 umówionych spotkań indywidualnych, rodzinnych oraz par, na rzecz **56** rodzin.

Poradnictwo Psychologiczne w ramach Poradnictwa Specjalistycznego swym zakresem obejmowało osoby poszukujące pomocy w radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi takimi jak: trudności w relacjach, proces żałoby, zaburzenia emocjonalne, choroba psychiczna bądź przewlekła choroba somatyczna własna lub bliskiej osoby (w tym choroby demielinizacyjne, choroby nowotworowe, niepełnosprawności, stany terminalne niekwalifikujące się pod opiekę hospicyjną). Udzielano konsultacji i pomocy także osobom szukającym porad w zakresie podnoszenia kompetencji wychowawczych, radzenia sobie ze stresem, asertywności. Spotkania z psychologiem przybierały różny charakter, były to zarówno konsultacje, procesy wstępnej diagnozy, terapii, psychoedukacji i profilaktyki oraz procesy wspierania, a w niektórych przypadkach przejście od procesów wyżej wymienionych do kontekstu kontroli, bądź działania interwencyjne.

Na terenie gminy nadal zauważa się pewne trudności w realizacji pomocy psychologicznej. Dla wielu osób myśl o poszukiwaniu pomocy u psychologa budzi uczucie niepokoju, zdziwienia, a czasem nawet złości. Bardzo ważnym działaniem jest, więc klarowne określenie roli Pomocy Psychologicznej i wskazanie płynących z niej korzyści poprzez wdrożenie działań edukacyjnych, wyjaśniających przy kierowaniu klienta przez Pracownika Socjalnego w ramach pracy socjalnej oraz stworzenie ulotki informacyjnej.

Ustawodawca w art. 29 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje również na możliwość objęcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji pomocą rodziny wspierającej. Zakłada, że rodzina jest wspierana w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Role rodziny wspierającej pełnić mogą rodziny zamieszkujące w sąsiedztwie, także niespokrewnione z dzieckiem. GOPS w Wejherowie dotychczas ustanowił 1 rodzinę wspierającą w 2013 r., od tego czasu aż po 2020r. nie ustanowiono żadnej rodziny wspierającej. Sytuacja taka może wynikać z procedur formalnych oraz konieczności zawarcia umowy przez rodzinę wspierającą. Warto podkreślić, iż naczelną rolą rodzin wspierających jest pobudzanie i motywowanie członków rodziny, która wymaga wsparcia do przewyciężania trudności, uruchamiania odpowiednich sił i umiejętności w dążeniu do zmiany funkcjonowania. Rodziny wspierające pełnią ważną rolę w systemie wsparcia społecznego o charakterze nieprofesjonalnym. Podsumowując za zasadne wydaje się wzmożenie działań zmierzających do

pozyskania rodzin wspierających w środowisku lokalnym, np. dzięki cyklicznym zamieszczaniu informacji w mediach lokalnych oraz mediach społecznościowych.

Poza pracą z rodziną Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie doskonalił współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodziny. Miało to posłużyć m.in. wypracowaniu procedur interwencyjnych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa dziecka w rodzinie. Pracownicy GOPS uczestniczyli w posiedzeniach i spotkaniach o charakterze interdyscyplinarnym takich jak: posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego (3) i Grup Roboczych (229), czy też posiedzeniach dotyczących okresowej oceny dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej (25). Ponadto pracownicy GOPS w swojej codziennej pracy na bieżąco kontaktowali się z przedstawicielami oświaty, służby zdrowia, kuratorami i in. Instytucje w ramach swoich kompetencji tworzyły plan pomocy rodzinie, który pozwalał zapobiec przypadkowości podejmowanych działań.

W 2020r. na terenie Gminy Wejherowo nie została podjęta interwencja w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w związku z bezpośrednim zagrożeniem zdrowia lub życia. Natomiast w roku ubiegłym pracownicy zwrócili się do Sądu Rejonowego z 14 zawiadomieniami opiekuńczymi.

2. ZAPOBIEGANIE WYSTĘPOWANIU KRYZYSU W RODZINIE

2.1 Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych zamieszkałej na terenie gminy.

Pracownicy Socjalni w ramach swojej pracy na bieżąco monitorowali sytuacje rodzin objętych opieką, w tym przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, dotkniętych ubóstwem, przemocą, problemem uzależnień, a także długotrwałą chorobą. Pozostawali w kontakcie telefonicznym oraz współpracowali z instytucjami pracującymi na rzecz rodziny. Najbardziej intensywny kontakt z rodziną utrzymywał Asystent Rodziny, którego zadaniem jest całościowe wspieranie rodziny wychowującej dzieci zagrożonej wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także poprzez pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności.

Rodziny objęte pomocą Asystenta mogły na bieżąco liczyć na jego wsparcie w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. Wskazywał on sposoby na spędzenie czasu wolnego z rodziną, doradzał jak prawidłowo sprawować opiekę nad dziećmi.

W roku ubiegłym w wyniku trwającej epidemii koronawirusa, pracownicy GOPS w znaczny sposób ograniczyli kontakt bezpośredni w miejscu zamieszkania klientów. Pod tym względem rok 2020 wniósł pracownikom pomocy społecznej wiele trudności, ale był także okazją do wypracowania metod pośredniego kontaktu z klientem, np. wykorzystując komunikatory internetowe. Z drugiej strony niestety można było zaobserwować, iż ograniczenie pracy środowiskowej niosło ze sobą ryzyko pogłębienia trudności oraz wystąpienia innych czynników ryzyka wśród beneficjentów pomocy społecznej.

2.2 Zminimalizowanie ryzyka zaburzeń zachowania i wzrost aktywności dzieci i młodzieży.

W celu zminimalizowania ryzyka zaburzeń zachowania i wzrostu aktywności dzieci i młodzieży Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej od kilku lat sukcesywnie tworzy bogatą ofertę atrakcyjnych zajęć dla dzieci oraz działań profilaktycznych. Starano się, aby wydarzenia adresowane do dzieci były bogate w treści psychoedukacyjne i umożliwiały trening umiejętności psychospołecznych.

Tworzenie warunków wyrównywania szans dzieciom, to główne (obok opieki i wychowania dzieci oraz pomocy w nauce) z zadań Placówek Wsparcia Dziennego oraz Klubów Gier. W ramach pracy

placówek realizowane były zajęcia plastyczne, muzyczne, kulinarne oraz sportowe, a także organizowano imprezy okolicznościowe i uwalniające dzieci oraz młodzież na kultywowanie polskich tradycji takie jak: ogniska, andrzejki, bale przebierańców czy wieczory wigilijne, dzień babci i dziadka itp. Czas epidemii koronawirusa skutkowało ograniczeniem działalności w wyżej opisanym zakresie.

Z uwagi na czas epidemii koronawirusa oraz konieczność stosowania się do panujących obostrzeń Placówki nie organizowały wyjazdów tematycznych i integracyjnych tak jak to miało miejsce w latach ubiegłych. Jednakże w okresie wakacji szkolnych udało się zorganizować w dwóch Placówkach Wsparcia Dziennego: w Gowinie oraz w Łęczycach warsztaty letnie.

Asystenci rodzin w ramach swoich obowiązków zawodowych przeprowadzili w pierwszym kwartale 2020r. zajęcia „Pogotowia Lekcyjnego”: dla dzieci mających trudności edukacyjne. W dniu 15.01.2020r. 21 dzieci z rodzin objętych asystenturą uczestniczyło w spektaklu baletowym „Kopciuszek”, który miał miejsce w Wejherowskim Centrum Kultury. Ponadto w okresie ferii zimowych, wakacji letnich asystenci rodzin poprowadzili spotkanie rozwijające umiejętności praktyczne, zainteresowania. Dzieci spędzały czas na różnych grach, zabawach, które służyły kształceniu prawidłowych zachowań i więzi społecznych. W ramach codziennej pracy zawodowej asystenci rodziny skupili się na promowaniu wśród młodzieży zachowań oraz postaw prospołecznych.

W wyniku trwającej epidemii nie odbył się **turnus wychowawczo-profilaktyczny z kontynuacją nauki szkolnej** w Domu Wczasów Dziecięcych w Wygoninie.

Pomimo trwającej epidemii koronawirusa udało się zapewnić dzieciom i młodzieży formę wypoczynku w postaci **kolonii letnich**. Podobnie jak w poprzednich latach dzieciom wychowującym się w warunkach niesprzyjających rozwojowi, zagrożonych alkoholizmem oraz z rodzin objętych wsparciem Asystenta Rodziny zapewniono 14-dniowe kolonie. Z wyjazdu skorzystało 30 dzieci. Małoletni odpoczywali w Jastrzębiej Górze od 06.08 do 18.08. Podczas wyjazdu realizowano program profilaktyczno-terapeutyczny, mający na celu rozwój psychospołeczny. Pobyt obfitował w wycieczki wyjazdowe oraz piesze, imprezy integracyjne, turystyczne, sportowe, rekreacyjne oraz ogólnorozwojowe.

2.3 Zmniejszenie ryzyka marginalizacji społecznej osób z niepełnosprawnością i seniorów.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt. 11 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej do zadań własnych gminy należy organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym usług specjalistycznych, w miejscu zamieszkania. W 2020r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie objął łącznie pomocą w formie usług opiekuńczych **12** osób, osoby te zostały objęte zwykłymi usługami opiekuńczymi, łącznie w wymiarze 6 483 godzin.

Ze środków rządowych finansowano Specjalistyczne Usługi Opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi na rzecz 7 dzieci z wymiarze 683 godzin.

Mieszkańcy gminy Wejherowo, na podstawie zawartej umowy z Pomorskim Centrum Opieki, mają zapewniony bezpłatny abonament telefonicznej opieki domowej od 2017 roku. łącznie z tej formy pomocy, polegającej na elektronicznym całodobowym monitoringu i przyzywaniu natychmiastowej pomocy w przypadku zagrożenia życia, zdrowia, bezpieczeństwa osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w miejscu ich zamieszkania, skorzystało **11** osób. Pomoc w tej formie została kontynuowana na mocy Uchwały Nr XXVIII/324/2017 w sprawie przyjęcia Programu Ośłonowego Gminy Wejherowo na lata 2017-2020 „Teleopieka dla potrzebujących”, przyjętej przez Radę Gminy Wejherowo w dniu 22 marca 2017r. Program będzie kontynuowany w roku 2021 na mocy Uchwały Rady Gminy Wejherowo Nr XXII/277/2020 przyjętej w dniu 28 grudnia 2020r.

Ponadto na mocy porozumienia od maja 2017 na terenie gminy Wejherowo funkcjonuje grupa wsparcia „Żyj Godnie” dla osób starszych, samotnych, chorych, zależnych, z zaburzeniami pamięci, chorych na chorobę Alzheimera i ich opiekunów. Grupa ma charakter otwarty, podczas spotkań można było uzyskać wiele informacji, wsparcia oraz podzielić się swoimi doświadczeniami z innym. W trakcie

realizowano również warsztaty terapii zajęciowej. Spotkania grupy odbywały się w Klubie Integracji Społecznej w Bolszewie.

W ramach Programu Senioralnego w 2020 roku reagowano na bieżąco na potrzeby dotyczące seniorów. Po konsultacjach z pracownikami socjalnymi oraz Starszym Opiekunem Osób Starszych dokonano zakupu paczek dla seniorów. Paczki zawierały najpotrzebniejsze artykuły gospodarstwa domowego, w tym: pościel, koc, termometr bezdotykowy, ciśnieniomierz, termofofor, gry oraz produkty spożywcze. Paczki przekazano 30 seniorom wytypowanym przez pracowników GOPS, po uprzednim rozeznaniu w środowisku. Do grudnia odbyło się 30 godzin zajęć w ramach działalności Klubu Seniora. Tematyka spotkań dostosowywana jest do zainteresowań, potrzeb i możliwości uczestników. Między innymi odbywają się zajęcia plastyczne np. decoupage, gry w karty oraz planszowe. Klub jest również miejscem spotkań i rozmów dla seniorów. Podczas spotkań zapewniany jest drobny poczęstunek. W związku z trwającą epidemią koronawirusa pracownicy GOPS w roku 2020 podejmowali akcje informacyjne skierowane do tej grupy społecznej. W tym miejscu należy wskazać, iż do seniorów korzystających z pomocy społecznej skierowano imienne listy, zachęcające do pozostania w domach oraz do stosowania się wyznaczonych obostrzeń.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie 20 października 2020r. przystąpił do realizacji programu „Wspieraj seniora” uruchomionym przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Strategicznym celem programu było zapewnienie usługi wsparcia osób w wieku 70 lat i więcej, którzy w obowiązującym stanie epidemii koronawirusa SARS-CoV-2 zdecydowali się na pozostanie w domu, celem ochrony przed zakażeniem. Usługa wsparcia polegała w szczególności na dostarczeniu zakupów, zgodnie ze wskazanym przez Seniora zakresem, obejmującym artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze, środki higieny osobistej. W okresie realizacji programu od października 2020r. do grudnia 2020r. Ww. formą wsparcia objęto 65 seniorów zamieszkujących na terenie Gminy Wejherowo. Realizacja programu odbywała się we współpracy z wolontariuszami Pomorskiej Grupy Poszukiwawczo – Ratowniczej „Gryf”.

2.4 Wspieranie i inicjowanie działań na rzecz aktywizacji zawodowej rodziców.

Pracownicy socjalni, w ramach **pracy socjalnej**, motywowali rodziców korzystających z pomocy Ośrodka do poszukiwania pracy. Organizowali szkolenia, udzielali wsparcia przy sporządzaniu dokumentów aplikacyjnych, podpowiadali gdzie i jak szukać pracy, często byli łącznikiem między Urzędem Pracy, a klientem. Pracownicy socjalni byli w stałym kontakcie z pośrednictwem biura pracy w celu aktywizacji bezrobotnych oraz pracy z klientami długotrwale bezrobotnymi metodą kontraktu socjalnego – liczba w roku 2020 wyniosła 7. W roku ubiegłym z tytułu bezrobocia z pomocy GOPS skorzystało 37 rodzin – 144 osoby w tych rodzinach. Z uwagi na to, że bezrobocie jest zjawiskiem złożonym i powiązaniem z wieloma innymi trudnościami, GOPS starał się podejmować ten problem kompleksowo. Dodatkowo Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracował z urzędem pracy w ramach organizacji prac społecznie użytecznych, stażów oraz przy realizacji zadań publicznych na rzecz aktywizacji zawodowej.

Gmina Wejherowo na podstawie porozumienia ze Starostą Wejherowskim reprezentowanym przez PUP w Wejherowie co roku organizuje prace społecznie użyteczne – koordynowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie. Prace społecznie użyteczne w 2020 roku odbyły się w okresie od marca do listopada. Wymiar prac społecznie użytecznych wynosił 10 godzin tygodniowo. Za każdą przepracowaną godzinę osobie bezrobotnej przysługuje świadczenie z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych. Od marca do maja stawka za godzinę wykonywania prac społecznie użytecznych wynosiła 8,50 zł za godzinę, natomiast od czerwca uległa podwyższeniu i wynosiła 8,70 zł za godzinę. W 2020 roku w tej formie aktywizacji zawodowej uczestniczyło łącznie 7 osób bezrobotnych. W wyniku epidemii koronawirusa oraz konieczności zorganizowania opieki nad małoletnimi dziećmi część osób zmuszona była zrezygnować z tej formy aktywizacji. W celu wykonywania prac społecznie użytecznych osoby bezrobotne zostały skierowane do jednostek organizacyjnych gminy tj. Szkół Podstawowych w Bolszewie, Gościcinie, Gowinie, a także do Placówki Wsparcia Dziennego

w Warszowie oraz do Biblioteki i Centrum Kultury Gminy Wejherowo. Całkowity koszt poniesionych świadczeń wypłaconych bezrobotnym z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych wyniósł 10 372 zł, z czego nastąpiła refundacja z Powiatowego Urzędu Pracy w Wejherowie w kwocie 6 703,44 zł. Dla osób korzystających była to okazja do nauczenia się nawyku pracy i zyskania doświadczenia.

2.5 Realizacja projektów współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych

W roku 2020. tutaj, Ośrodek kontynuował projekt "Wdrożenie usprawnień organizacyjnych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wejherowie". Wysokość dofinansowania wyniosła : 278 444, 75 zł w tym 234 673,23 zł - środki wspólnotowe, 43 771,52 zł - dotacja celowa. Inne działania w ramach Programu Wspierania Rodziny realizowane były ze środków własnych, bądź w ramach realizacji Programów równoległych Ośrodka. W wyniku realizacji projektu nastąpiła zmiana struktury organizacyjnej Ośrodka, wyodrębnienie specjalistycznych zespołów/stanowisk, co umożliwi pracownikom specjalizowanie się w danym obszarze pracy z klientem tj. pierwszy kontakt, praca socjalna, usługi pomocy społ., postępowanie administracyjne. Wdrożenie usprawnień było realizowane poprzez szereg zaplanowanych działań tj. szkolenia, zakup mebli i sprzętu komputerowego. W ramach projektu w 2020r. coaching dla kadry zarządzającej odbył się 13 razy po 6 godzin, superwizja dla pracowników odbywała się raz w miesiącu w wymiarze 4 godzin, odbyło się 6 szkoleń wewnętrznych - spotkań z moderatorem.

Udział w projekcie pozwolił na wprowadzenie rozwiązań optymalizujących wykorzystanie kompetencji zatrudnionych w Ośrodku pracowników. Wpływając jednocześnie na zwiększenie udziału w działaniach OPS – pracy socjalnej oraz zwiększenie poziomu realizacji różnego rodzaju usług socjalnych, niezbędnych dla osób zgłaszających się do pomocy społecznej. Najważniejszym kierunkiem wprowadzonych zmian jest zabezpieczenie potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej, pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, stopniowe usprawnienie pracy Ośrodka, podniesienie bezpieczeństwa pracy oraz zwiększenie poziomu i jakości świadczonych usług. Dzięki udziałowi w projekcie pracownicy Ośrodka mieli możliwość podnieść swoje kompetencje zawodowe, umiejętności interpersonalne oraz dokonać wyboru stanowiska pracy zgodnego z posiadanymi predyspozycjami, preferencjami zawodowymi oraz potencjałem merytorycznym.

3. BUDOWANIE SYSTEMU WSPARCIA INTERDYSCYPLINARNEGO RODZIN NATURALNYCH

3.1 Doskonalenie systemu współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodziny poprzez uczestnictwo w spotkaniach interdyscyplinarnych.

Praca z rodzinami wieloproblemowymi, dotkniętymi zjawiskiem ubóstwa, przemocy, bezrobocia, przejawiającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej wymagała podjęcia szerokiej współpracy z licznymi instytucjami i organizacjami funkcjonującymi na terenie powiatu wejherowskiego. Do najważniejszych naszych partnerów należeli: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie, placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wejherowie, Poradnia Zdrowia Psychicznego w Wejherowie, kuratorzy sądowi, pedagodzy szkolni, lekarze rodzinni, pielęgniarki środowiskowe, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Policja, Straż Miejska w Wejherowie, Caritas, Polski Czerwony Krzyż. Kontynuowano współpracę z Fundacją Instytut Równowagi Społeczno-Ekonomicznej, na rzecz działań antydyskryminacyjnych na terenie naszej Gminy.

Ponadto pracownicy GOPS uczestniczyli w regularnych spotkaniach o charakterze interdyscyplinarnym realizując procedurę „Niebieskiej Karty” (Zespół Interdyscyplinarny, grupy robocze), w spotkaniach z przedstawicielami szkół oraz w posiedzeniach dotyczących okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Ponadto w czasie swojej pracy pracownicy GOPS doraźnie, na bieżąco kontaktowali się z przedstawicielami szkół, kuratorami oraz innymi instytucjami pracującymi bezpośrednio z wybraną rodziną. Dzięki takiemu systemowi pracy możliwe było tworzenie pełniejszego obrazu rodziny, z jej zasobami oraz problemami z jakimi się mierzy. Instytucje, w ramach swoich kompetencji, w wielu przypadkach tworzyły plan działania, który pozwalał zapobiec przypadkowości podejmowanych interwencji. Przez lata realizacji dotychczas obowiązującego Programu możliwe było wypracowanie modelu współpracy opartego na wzajemnym poszanowaniu własnych kompetencji. Sprzyjały temu częste spotkania, udział w szkoleniach i podejmowanie wspólnych działań.

3.2 Podnoszenie jakości usług świadczonych przez GOPS dzięki uczestnictwu pracowników w szkoleniach i kursach.

Pracownicy GOPS w 2020r. podnosili swoje kwalifikacje, uczestnicząc w **25** szkoleniach. Zakres tematyczny był bardzo szeroki, co stanowi odzwierciedlenie potrzeby kompleksowej pracy z rodziną dotkniętą wielopłaszczyznowymi problemami. W celu podnoszenia jakości usług świadczonych przez GOPS w 2020r. łącznie przeszkolono **21** pracowników.

3.3 Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo- terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

W przypadku, gdy podejmowane starania oraz działania w celu wsparcia dziecka i rodziny nie przynoszą pożądanych efektów, gdy nie istnieje możliwość zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, wówczas na mocy postanowienia Sądu małoletni zostają umieszczeni w pieczy zastępczej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie zgodnie z Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, współfinansował pobyty dziecka w pieczy zastępczej. W 2020r. współfinansowano pobyt **10** dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz **29** dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej, łącznie **39** dzieci. Na przestrzeni kilku ostatnich lat zauważa się, iż liczba dzieci przebywających w zastępczych formach opieki utrzymuje się na podobnym, dość wysokim poziomie. W roku ubiegłym w rodzinnej pieczy zastępczej umieszczono 1 dziecko, natomiast w instytucjonalnej zostało umieszczonych 2 dzieci. W roku 2020 jedno dziecko umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej osiągnęło pełnoletność, a kolejne wróciło do rodziny biologicznej. Dwójka dzieci, które dotychczas przebywały w instytucjonalnej pieczy zastępczej zostały umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej. W przypadku rodzinnej pieczy zastępczej jedno dziecko zostało przysposobione przez rodziców adopcyjnych.

Zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 wyżej wymienionej Ustawy, w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości 10% wydatków na utrzymanie dzieci w pierwszym roku pobytu w pieczy zastępczej, w wysokości 30% w drugim roku pobytu oraz w wysokości 50% w trzecim i następnym latach pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W związku z powyższym kwoty w ciągu roku ulegały zmianie. W planie budżetowym w 2020 roku na pieczę zastępczą wydatkowano 385 167,36 zł. W porównaniu z rokiem ubiegłym kwota uległa zmniejszeniu. Jednakże należy podkreślić, iż czas trwania epidemii przyczynił się do ograniczenia bezpośredniej pracy w środowisku, co może skutkować pogorszeniem sytuacji rodzin przeżywających kryzys w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, a tym samym

potęgować ryzyko zwiększenia ilości dzieci umieszczanych w formach opieki zastępczej: rodzinnej bądź instytucjonalnej.

3.4 Sporządzanie i analiza sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny.

Działania podejmowane przez GOPS na rzecz wspierania rodzin, jak zostało wskazane mają charakter interdyscyplinarny. Szeroki wachlarz problemów, jakie dotyka rodziny (alkoholizm, niewydolność opiekuńczo - wychowawcza, bezrobocie, niepełnosprawność ich członków) powoduje, że w realizację programu zaangażowane były wszystkie komórki organizacyjne GOPS. Sytuacja taka miała też istotny wpływ na różnorodność źródeł finansowania programu.

Program był realizowany zarówno w oparciu o środki własne Gminy, w tym uzyskiwane z zezwoleń na sprzedaż alkoholu, jak i zewnętrzne. W 2020 r. wydano 2 070 201,11 zł na realizację całego Programu Wspierania Rodziny wraz z realizacją zawartego w nim Świadczenia Dobry Start (300+). Ponadto zbliżony cel - poprawa funkcjonowania rodziny - przyświecał również Gminnemu Programowi Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii oraz Gminnemu Programowi Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, a także wprowadzonemu w 2018 roku Programowi Senioralnemu.

3.5 Budowanie sieci wolontariackiej.

Na przestrzeni lat realizowania Programu została zauważona potrzeba budowy sieci wolontariackiej, której załóżki już stworzono. Wolontariat przynosi korzyści nie tylko osobom potrzebującym, ale jest również szansą dla wolontariuszy nabycia często pierwszych doświadczeń zawodowych, umiejętności pracy w zespole. Wolontariat jest także okazją do zrobienia czegoś dobrego dla drugiego człowieka oraz propagowania postaw prospołecznych w środowisku lokalnym. W roku 2020 kontynuowano działalność Lokalnego Wolontariatu Opiekuńczego, którego celem jest:

- pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, w szczególności osobom niepełnosprawnym, starszym, przewlekle chorym, rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- rozwój i promocja idei wolontariatu na terenie Gminy Wejherowo;
- kształtowanie pozytywnych postaw członków społeczności lokalnej w stosunku do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W 2020 roku liczba wolontariuszy współpracujących z GOPS w ramach umowy wolontariackiej wyniosła 6. Wolontariusze wspierają działalność Placówek Wsparcia Dziennego, Klubów Gier oraz osoby starsze na terenie gminy. Z okazji Międzynarodowego Dnia Wolontariusza zostały zakupione upominki dla 20 wolontariuszy. Różnica w liczbie wolontariuszy wynika z faktu, iż część z tych osób nie zdecydowała się na podpisanie umowy wolontariackiej lub była zrzeszona przy innej instytucji i dlatego angażowała się w działania pomocowe jedynie dodatkowo, bez pisemnego zobowiązania.

SKUTKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH W 2020 ROKU I DALSZE REKOMENDACJE PRACY NA RZECZ WSPARCIA RODZINY.

Poprawa sytuacji socjalno-bytowej rodziny. Liczba klientów Ośrodka korzystających ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej zmalała w porównaniu z ubiegłymi latami. Zmniejszenie liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wynika ze zintensyfikowania działań w ramach pracy socjalnej, poradnictwa i interwencji kryzysowej. Ponadto istotnym faktem w poprawie sytuacji bytowej rodzin wydaje się być działanie świadczenia wychowawczego (programu 500+) oraz wprowadzonego w roku 2017r. świadczenia dobry start (program 300+) na mocy rozporządzenia wprowadzającego zmiany do ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.

W 2020 roku nadal utrzymywała się tendencja spadkowa osób bezrobotnych. Przyczyną tego jest prawdopodobnie liczba dostępności do programów aktywizacji zawodowej organizowanych przez PUP oraz inne podmioty, a także ogólna poprawa sytuacji na rynku pracy, dostęp do korzystnych ofert pracy.

W celu dalszej profesjonalizacji pracy w roku ubiegłym pracownicy kontynuowali działania w ramach projektu „Wdrożenie usprawnień organizacyjnych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wejherowie”. Udział w szkoleniach kadry skutkowało zwiększeniem skuteczności oraz bardziej efektywną pracą z klientem trudnym, roszczeniowym oraz stawiającym opór. Dzięki udziałowi w licznych szkoleniach, warsztatach pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej zwiększyli swoje umiejętności w zakresie metodyki pracy socjalnej, dzięki czemu sprawniej dokonują diagnozy sytuacji rodzin wykorzystując dostępne narzędzia pracy socjalnej. Podsumowując **zauważa się dalszą konieczność podnoszenia kwalifikacji oraz warsztatu pracy** przez osoby zaangażowane w działania pomocowe na rzecz rodzin, celem stałego i sukcesywnego podnoszenia jakości pracy i sprawnej obsługi beneficjentów pomocy społecznej.

Zwiększenie motywacji osób bezrobotnych do podjęcia zatrudnienia oraz zwiększenie posiadanych przez nie kwalifikacji. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wejherowie obniża się. Na taki stan rzeczy mogły mieć wpływ pozytywne zmiany koniunkturalne oraz podejmowane działania, opisane w niniejszym Sprawozdaniu.

Z uwagi na dużą ofertę zewnętrzną w formie projektów ukierunkowanych na aktywizację społeczno-zawodową, a obejmującą również teren gminy Wejherowo, klienci byli na bieżąco informowani o możliwości uczestniczenia w tych działaniach. Wydaje się, że aktualnie nie ma konieczności uzupełnienia tej oferty poprzez projekty własne GOPS w zakresie aktywizacji zawodowej.

Nabycie umiejętności psychospołecznych rodzin. Zmiana, którą wprowadza klient jest wypadkową nie tylko jego własnych zasobów, ale także wielu skonsolidowanych działań ze strony pracowników socjalnych, asystentów rodziny, psychologa. Efekty prowadzonej pracy socjalnej przynoszą bardzo zróżnicowane wyniki, często odległe w czasie. Zależne są od czynników leżących zarówno po stronie osoby pomagacza jak i po stronie klienta oraz otoczenia.

Obserwowana skuteczność oddziaływań ukierunkowanych na zmianę postaw skłania do myślenia, że jest to dobry kierunek działania. Warto nadal w planowanych działaniach skupić się na wzmocnieniu promocji oferty GOPS tak, aby trafiała do szerszego grona adresatów, zaś oferowane działania kojarzone były z wysoką jakością oraz profesjonalizmem. Ponadto, warto osoby uczestniczące wzmacniać w podjętym działaniu, tak by miały możliwość pełnego uczestnictwa i nie rezygnowały w momencie pojawienia się trudności.

Wskazana jest dalsza intensywna praca na rzecz **poprawy funkcjonowania rodzin biologicznych**. Zauważa się liczne trudności w sprawowaniu opieki nad małoletnimi dziećmi przez rodziców. W odpowiedzi na zgłaszane trudności w roku 2021 za zasadne uznaje się prowadzenie zajęć w ramach „Szkoły dla rodziców”. W ramach działalności GOPS ponadto planuje się cykl spotkań dla rodziców z położną, dietetykiem, ratownikiem medycznym, psychologiem oraz warsztaty związane z prowadzeniem domowego budżetu. Wyżej wymienione działania w roku ubiegłym nie odbyły się z powodu epidemii koronawirusa. W ocenie pracowników GOPS proponowane warsztaty mogą znacząco poprawić funkcjonowanie rodzin biologicznych, a w konsekwencji przyczynić się do spadku liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej. Celem ograniczenia ilości dzieci trafiających do zastępczych form opieki zauważa się potrzebę stałego poszerzenia oferty działań profilaktycznych. W tym miejscu niewątpliwie należy podkreślić zalety ustanowienia rodzin wspierających. Powyższe wnioski będą ujęte przy tworzeniu kolejnego Programu.

W dalszym ciągu konieczne wydaje się podejmowanie inicjatyw na rzecz minimalizowania ryzyka zaburzeń zachowania i wzrostu aktywności dzieci i młodzieży. W odpowiedzi na powyższą potrzebę GOPS planuje w roku **2021** otworzyć kolejną **Placówkę Wsparcia Dziennego w Gościcinie**. Gościcino jest drugim największym pod względem liczby mieszkańców sołectwem na terenie Gminy Wejherowo. Z uwagi na powyższe zauważa się konieczność prowadzenia oddziaływań na wskazanym obszarze. Pracownicy GOPS zwracają uwagę na konieczność zapewnienia dzieciom i młodzieży oddziaływań, które

przyczynią do obniżenia ryzyka wystąpienia demoralizacji oraz będą skutkować budowaniem postaw prospołecznych.

Wzrost jakości usług świadczonych przez GOPS. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie uaktualniał swoją ofertę pomocową, aby dostosować ją do stwierdzanych potrzeb rodzin. Działania skoncentrowane na podniesienie aktywności lokalnej, angażujące klientów do przejęcia odpowiedzialności za swoje życie, były przykładami tego typu działań. Ośrodek korzystał ze szkoleń dostępnych nieodpłatnie, a także inwestował w szkolenia specjalistyczne. Gotowość kadry do podnoszenia kwalifikacji we własnym zakresie oraz prowadzenie superwizji dla pracowników wskazywało na troskę Ośrodka o wysokie standardy pracy.

Poprawa dialogu z instytucjami zajmującymi się wspieraniem rodziny. Ważnym celem, jaki stawiał sobie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie było budowanie wsparcia interdyscyplinarnego rodzin biologicznych. Praca z rodzinami wieloproblemowymi, dotkniętymi zjawiskiem ubóstwa, przemocy, bezrobocia, przejawiającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej wymaga podjęcia szerokiej współpracy z licznymi instytucjami i organizacjami funkcjonującymi na terenie powiatu Wejherowskiego.

W dalszym ciągu za zasadne wydaje się promowanie idei wolontariatu oraz sukcesywna rozbudowa istniejącej już sieci wolontariackiej. Wolontariat przynosi korzyści nie tylko osobom potrzebującym, ale jest również szansą dla wolontariuszy nabycia często pierwszych doświadczeń zawodowych, umiejętności pracy w zespole. Otwiera drogę do poznania samego siebie, odkrycia własnej wrażliwości i uczy poczucia odpowiedzialności za siebie i innych. Przede wszystkim jednak wolontariat jest okazją do zrobienia czegoś dobrego dla drugiego człowieka, co już samo w sobie stanowi olbrzymią satysfakcję.

W związku z powyższym istotnym staje się propagowanie wolontariatu wśród społeczności lokalnej, należy też pamiętać, że faktyczna liczba osób pomagających jest większa, gdyż część z tych osób pomaga nieformalnie. Zauważalny jest znaczny opór do podjęcia współpracy na zasadach wolontariatu sformalizowanego, bądź też osoby pomagające są zrzeszone przy innej instytucji, a mimo tego służą pomocą dodatkowo.

DALSZE KIERUNKI DZIAŁAŃ

Zasadnym wydaje się kontynuowanie w kolejnym roku działań mających na celu poprawę funkcjonowania rodzin naturalnych przeżywających kryzys, a także prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym zmierzających do zapobiegania wystąpieniu kryzysu w rodzinach. Jako kolejne dostrzega się potrzebę kontynuowania budowania, a także doskonalenia systemu wsparcia interdyscyplinarnego rodzin naturalnych. W tym miejscu należy wskazać, iż zgodnie z przyjętymi założeniami sukcesywnie następuję rozbudowa oferty Klubów Gier.

W tym miejscu po raz kolejny należy podkreślić ważność oraz zalety w przypadku pozyskania rodziny wspierającej. Naczelnym zadaniem rodziny wspierającej nie jest wyręczenie, lecz aktywna pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji w rodzinach tego wymagających. Rodzina wspierająca przy współpracy asystenta rodziny pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu ról społecznych.

Realizacja celów poprzez działalność projektową, czy aktywizowanie społeczności lokalnej, także poprzez rozbudowę sieci wolontariackiej okazuje się zasadnym kierunkiem. Należy pielęgnować stworzoną współpracę interdyscyplinarną, czerpać z doświadczeń innych instytucji w ramach wymiany dobrych praktyk i dalej inwestować w podnoszenie jakości pomocy świadczonej przez GOPS. Warto aktywnie poszukiwać i pozyskiwać do współpracy Organizacje chcące zaangażować się w działania na rzecz naszych mieszkańców. W kolejnych latach wśród adresatów działań należy w jeszcze szerszym stopniu ująć osoby zagrożone wykluczeniem społecznym ze względu na wiek, co jest odpowiedzią na potrzeby demograficzne Gminy.

WSKAŹNIKI

1. Poprawa funkcjonowania rodzin naturalnych przeżywających kryzys.

1.1. Liczba placówek wsparcia dziennego funkcjonujących na terenie Gminy – 3

1.2. Liczba dzieci korzystających z placówek wsparcia dziennego – 35

1.3. Liczba rodzin objętych asystenturą rodzin – 38

1.4. Liczba konsultacji udzielanych przez specjalistów:

➤ Psychologa – 133

➤ Członka GKRPA - 50

➤ Radcy Prawnego - 48

1.5. Liczba rodzin korzystających z pracy socjalnej - 110

2. Zapobieganie wystąpieniu kryzysu w rodzinach

2.1. Liczba i rodzaj zorganizowanych działań profilaktycznych:

Warsztaty letnie w Placówkach Wsparcia Dziennego, Kolonie letnie.

3. Budowanie systemu wsparcia interdyscyplinarnego rodzin naturalnych.

1.1. Liczba współfinansowanych pobytów dziecka w pieczy zastępczej - 39

1.2. Liczba wolontariuszy działających na rzecz rodzin w ramach GOPS - 6